

T. C.

Temsilciler Meclisi

TUTANAK DERGİSİ

On birinci Birleşim

30 . I . 1961 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	156	
2. — Gelen kâğıtlar	156	
3. — Yoklama	156	
4. — Başkanlığın Genel Kurula sunuş- ları	156	
1. — Anayasa Komisyonunda yapılan iş bölümü ve çalışmalarına dair işbu Ko- misyon Başkanlığı raporu (3/11)	156:158	
5. — Sorular ve cevaplar	158	
a) Sözlü sorular ve cevaplar	158	
1. — Temsilciler Meclisi Üyesi Akyavaş Halil'in, Anadolu'nun bir kısım ka- saba ve köylerinde vazife gören öğretmen- lere son günlerde yapılan tecavüzler kar- sısında ne düşünüldüğüne dair sorusuna İçişleri Bakanı Kızıoğlu Muharrem İh- san'ın sözlü cevabı (6/3)	158:161	
2. — Temsilciler Meclisi Üyesi Boran- sü Etem'in, köylerde öğretmen olarak va- zife görmekte olan yedek subayların ders kitap ihtiyaçlarının giderilmesi hususunda alınmış bir tedbir mevcud olup olmadığı- na dair sorusuna Millî Eğitim Bakanı Feyzioğlu Turhan'ın sözlü cevabı (6/4)	161:163	
3. — Temsilciler Meclisi üyesi Boransü Etem'in, köylere ve köy okul öğretmenle-		
rine gönderilen kitap, gazete, mektup ve sairenin mahalline vaktinde ulaştırılması için bir teşkilâtın mevcud olup olmadığına dair sorusuna Ulaştırma Bakanı Mersinli Orhan'ın sözlü cevabı (6/5)		163:164
4. — Temsilciler Meclisi üyesi Sungur Celâl Ahmet'in, köylü ve çiftçilerin Mali- ye Bakanlığına intikal eden borçlarının taksitlendirilmesi hususunun düşünülüp düşünülmeyeceğine dair Maliye Bakanı Kür- daş Kemal'in sözlü cevabı (6/6)		164:166
5. — Temsilciler Meclisi üyesi Akyavaş Halil'in, memleketimizde şimdiye kadar kaç köyün kadastro sununun yapıldığına, bu ka- dastro işlerinin kaç yılda bitebileceğine ve Bayındır ilçesine ne zaman bir kadastro hâkiminin verileceğine dair sorusuna Dev- let Bakanı Zeytinioğlu Nâsır'ın sözlü ce- vabı (6/7)		167:170
6. — Temsilciler Meclisi üyesi Göker Mehmed'in, pilotlar ve pilot olmayan uç- cular için ödenen uçuş tazminatına dair so- rusuna Maliye Bakanı Kurdaş Kemal'in sözlü cevabı (6/8)		170:172
6. — Sunuklar ve telgraflar		172

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Sayın üyelerden bâzılarına izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi okundu, kabul olundu.

Seçim Komisyonu faaliyetine dair Komisyon Başkanlığı tezkeresi okundu.

Hazer Mehmet, gündem dışı söz alarak, Anayasa Komisyonunun çalışmaları hakkında Meclise malûmat verilmesini istedi ve Komisyon Başkanı Karal Enver Ziya raporun gelecek birleşime yetiştirileceğini bildirdi.

Millî Eğitim Bakanı Feyzioğlu Turhan'ın, Boransü Etem'in sözlü sorusuna bu birleşimde cevap vermek istediğine dair takriri okundu. Soru sahibi bulunmadığından soru gününe kaldı.

Birleşime son verildi.

Başkan Kâtip Kâtip
Akadlı Lûtfi Kitapçı Şahap Ekşi Oktay

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarı

1. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Başbakanlık kısmına bir kadro eklenmesi hakkında kanun tasarısı (1/21) (Mali-

ye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona sunulmak üzere Maliye Komisyonu Başkanlığına)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — İbrahim Senil

KÂTIPLER : Oktay Ekşi, Şahap Kitapçı

BAŞKAN — Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yüksek Heyetinizin verdiği karar ve hile, devamı temin etmek için yoklama yapılacaktır.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Bundan önceki Birleşimde Yüksek Heyetinizce izhar buyurulan arzu üzerine Anayasa Komisyonu Başkanlığından rapor Başkanlığa gelmiş bulunmaktadır. Şimdi onu okuyorum.

4. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Anyasa Komisyonunda yapılan iş bölümü ve çalışmalarına dair Komisyon Başkanlığı raporu (3/11)*

29 . 1 . 1961

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına
9 Ocak 1961 günü Birleşimde kurulmuş

bulunan Anayasa Komisyonu, 10 Ocak 1961 günü toplantısında Başkanlık Divanı seçimini yapmış ve 11 Ocak 1961 günü de, çalışma tarz ve usulüne dair Başkanlık Divanınca hazırlanan raporu görüşerek iş çalışmalarıyla ilgili usulleri tesbit ve kabul etmiştir.

Anayasa Komisyonu, Başkanlığa Enver Ziya Karal'ı, Başkanvekilliğine Emin Paksüt'ü, sözcülüklerine Muammer Aksoy, Turan Güneş ile Tarık Zafer Tunaya'yı ve Kâtipliğine Coşkun Kırcı'yı seçmiştir. Komisyon, Anayasa tasarılarının ihtiva ettiği gereken konuları dört kısma ayırmış ve her biri hakkındaki temel prensiplerin nelerden ibaret olduğunun tesbiti hususunu kurulan Alt Komisyonlara tevdi etmiştir. Bu Alt Komisyonlar şunlardır :

1. Başlangıç, Genel Hükümler ve Temel Haklar Alt Komisyonu,
2. Yasama, Yürütme ve bunlar arasındaki ilişkiler Alt Komisyonu,
3. İdare, İktisat ve Maliye ile ilgili hükümler Alt Komisyonu,
4. Yargı Organları ve Anayasa Mahkemesi Alt Komisyonu.

Komisyon ayrıca, Anayasanın sistematığına ve yazılışına hâkim olacak esasların bir Redaksiyon Komitesince tesbit ve teklif edilmesini uygun görmüştür.

Bu Alt komisyonlarla Redaksiyon Komitesi, sürekli çalışmalar sonunda hazırladıkları önraporları 17 Ocak 1961 gününe kadar Komisyon Başkanlık Divanına vermişlerdir. Anayasa Komisyonu Genel Kurul halinde, Alt komisyonların önraporlarını 17 Ocak 1961 gününden itibaren müzakereye başlamış ve bu suretle, Anayasanın tümü hakkındaki ilk görüşmelerini 26 Ocak 1961 günü tamamlamıştır.

Bu görüşmeler sonunda kabul edilmiş olan esaslara göre Anayasa Komisyonu, aynı gün, Anayasa tasarısında seçimle ilgili olmak üzere yer alması düşünülen hükümler hakkında hazırladığı yazıyı, Seçim Kanunu Komisyonunun yazılı isteğine cevap teşkil etmek üzere göndermiş bulunmaktadır. Bu cevabi yazısı ile, Temsilciler Meclisi İçtüzüğü'nün 15 nci maddesinde, kuruluşundan en geç üç hafta sonra ifa etmesi gereken bu görevini, Anayasa Komisyonumuzun, bu sürenin bitmesinden önce yerine getirmiş olduğunu Yüksek Temsilciler Meclisine arz etmekten bahtiyarlık duymaktayız.

Alt komisyonlar, halen, kendi yetki alanlarındaki konularla ilgili Anayasa maddelerinin formüle edilmesi ve gerekçelerinin hazırlanması işiyle meşgul bulunmaktadır. Bu çalışmalar sonunda hazırlanacak madde ve gerekçe metinleri Anayasa Komisyonu Genel Kurulun-

da görüşülüp kabul edilince, tasarı Redaksiyon Komitesinden geçirilecek ve Komisyon Genel Kurulunun kabul edeceği nihai metin Yüksek Meclisinize sunulacaktır.

Anayasa Komisyonunca kabul edilmiş bulunan temel prensipler şu şekilde özetlenebilir :

1. Türk Devletinin şeklinin Cumhuriyet olduğuna dair 1924 Anayasasının yürürlükte olan değiştirilemez 1 nci maddesi yeni Anayasa Tasarısında da ilk madde olarak kabul edilmiştir.

2. Türk Devletinin insan ve hak hürriyetlerine, çalışmaya ve sosyal adalete dayanan lâik ve demokratik bir Cumhuriyet olduğu Anayasa tasarısının genel esaslar kısmında yer almaktadır.

3. Devlet idaresi, millî hâkimiyet ve parlamenter sistem esaslarına dayanacaktır.

4. Süreleri ve yetkileri farklı olan iki Meclis seçilecek ve bu iki Meclis birbirini tamamlayan bir Parlâmento bütünü olarak çalışacaklardır.

5. Seçimlerde serbest, genel, tek dereceli, eşit ve gizli oy, açık tasnif ve adli teminat esasları uygulanacaktır.

6. Bütün medenî ve demokratik cemiyetlerin tanıdığı ana hak ve hürriyetler ve sosyal haklar mümkün olan genişlikte Anayasa tasarısında yer alacaktır.

7. Türk milletinin hürriyet ve demokrasi nizamı içinde kalkınma dâvası, sosyal hakların ifadesinde gözetilecek asli gaye olarak ele alınmıştır.

8. İstikrarlı Hükümet ve tesirli murakabe, yasama ve yürütme arasındaki münasebetlerin düzenlenmesinde temel prensiptir.

9. Siyasi partiler, iktidarda veya muhalefette olsunlar, demokratik hayatın vazgeçilmez unsurları olarak kabul edilmişlerdir. Rejimin temelini teşkil eden kaidelere aykırı amaç gütmeyen siyasi partilerin kuruluşlarının ve faaliyetlerinin serbest olacağı ve siyasi partilerin kapatılmasının ancak Anayasa Mahkemesinin kararıyla mümkün olacağı esası Anayasa tasarısında açıkça yer almaktadır. Bu suretle, lâik ve demokratik Cumhuriyet ve Türkiye'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğu esaslarına aykırı partiler siyasi hayatımızda yer alamıyacaklardır.

10. Yargı kuvvetinin bağımsızlığı ve hâkim teminatı, Türk milletinin adalete bağlılığının icaplarına uyularak, her derecedeki hâkimler için

tanınacak ve hâkimlerin tâyin, terfi, nakil, emekliye sevk ve disiplin takibatı gibi bütün özlük işleri, siyasi ve idari tesirlerin dışındaki Yüksek Hâkimlik Kuruluna bırakılacaktır.

11. Kanunların Anayasaya uygunluğunu denetliyecek bir Anayasa Mahkemesi teşkil oluncak ve bu mahkemeye Anayasada gösterilecek şartlarla iptal dâvası ve itiraz yollarıyla başvurmak mümkün olacaktır.

12. Keyfi ve kanunsuz emirler karşısında âmm hizmetleri görevlilerine sarih teminat sağlanacaktır.

13. Bütün ticari tasarruflar kazai murakabe-yeye tâbi olacaktır.

14. Üniversitelerin muhtariyeti ve radyonun tarafsızlığı esasları Anayasa ile teminat altına alınacaktır.

15. Türk milletinin bugünkü ve yarınki me-denî varlığının vazgeçilmez unsuru olarak Atatürk devrimlerinin bir bütün halinde muhafazası Anayasa teminatına bağlanacaktır. (Bravo sesleri, alkışlar)

16. Bu raporumuzun 30 Ocak 1961 günkü Birleşimde Temsilciler Meclisi Genel Kurulunun yüce itilama arzına yüksek delâletlerini rica ederken, Anayasa Komisyonunda görevlendirilen arkadaşlarımızın, yapıcı, ahenkli ve mütesanit bir hava içinde, mümkün olan en kısa zamanda, Yük-

sek Meclisin güvenine lâyık olmaya çalıştıklarını derin saygılarımla arz ederim.

Temsilciler Meclisi
Anayasa Komisyonu Başkanı
Ord. Prof. Dr. Enver Z. Karal

BAŞKAN — Rapor hakkında Yüksek Heyetinize ittila hâsıl olmuştur. Rapor Riyasetçe bastırılıp sayın üyelere ayrıca dağıtılacaktır.

HAZER MEHMET — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Ne hakkında?

HAZER MEHMET — Rapor hakkında.

BAŞKAN — Rapor hakkında müzakere açılabilmesi için, komisyonun bir teklif ve talebi olması lâzım. Komisyonun böyle bir talebi yok. Rapor Heyeti Umumiyenin ittilama arz edilmiştir. Bu hususta müzakere açılmaz.

HAZER MEHMET — 157 sayılı Kanunun 30 ncu maddesi sarih. Bu hususta konuşulabilir. Müzakereye gitmiyeeğiz. Rapor üzerinde usule dair temennilerim olacak onu arz edeceğim.

BAŞKAN — Arz ettiğim gibi, komisyonun bir teklifi olmadığı için bu hususta müzakere açılmaz. Müsaadenizle Gündeme geçiyoruz efendim.

Gündemin 1. maddesinin müzakeresine geçiyoruz efendim :

5. — SORULAR VE CEVAPLAR

1. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Akyavaş Halil'in, Anadolu'nun bir kısım kasaba ve köylerinde vazife gören öğretmenlere son günlerde yapılan tecavüzler karşısında ne düşünüldüğüne dair sorusuna İçişleri Bakanı Kızıloğlu Muharrem İhsan'ın sözlü cevabı (6/3)*

BAŞKAN — İçişleri Bakanı burada. Soru sahibi de burada. Soruyu okuyoruz efendim :

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Son günlerde Anadolu'nun bir kısım kasaba ve köylerinde vazife gören öğretmenlere geri fikirli yobaz kimseler tarafından fiilî tecavüzler yapılmakta olduğunu duymaktayız. Bunlardan bir kısmı okul içinde, bir kısmı da evine taarruz edilerek eşya ve momilyeleri tahribedilmek suretiyle hakaretlere mâruz kalmaktadırlar.

Bunlardan daha feci olarak da bâzi gayret-

keş idareciler karakollara celbederek hürriyetlerinden mahrum etmektedirler.

Devrim Hükümetimizin köylerdeki tek temsilcisi ve aynı zamanda pek çok köylerin muhtarlığını yapan bu fedakâr arkadaşlarımızın karşılaştığı hâdiseler karşısında İçişleri Bakanlığı ne düşünmektedir? Sözlü olarak bildirilmesi hususuna delâlet buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Temsilciler Meclisi Üyesi
Halil Akyavaş

BAŞKAN — Söz İçişleri Bakanınındır.

İÇİŞLERİ BAKANI KIZILOĞLU MUHARREM İHSAN — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Öğretmenler Derneği temsilcisi arkadaşımız Halil Akyavaş'ın sorusu Heyeti Umumiyenize dinlendi. Bu konu üzerinde zaman ve şahıs tasrih edilmeden sorulmuş bir

sorudur. Bu soruya cevaba geçmeden evvel müsaadenizle bir iki nokta üzerinde durmak istiyorum. Soruda «Yobaz fikirli» ve «geri zihniyetli» tâbirleri kullanılmıştır. Biraz sonra vakıalara temas ettiğimiz zaman bunun içinde okur - yazar ve münevver addedebileceklerimize raslanacaktır. Heyeti Umumiyez müsaade ederse bütün tafsilâtiyle arz etmeye hazırım. Yobazlığın muayyen bir tarifi olmadığı için arkadaşımızın bu tâbirden ne kasettiği malûm değildir. Bizce yobazlık sabit ve katî olarak bir fikre saplanmaktan ibarettir.

Sorudan geçen ikinci tâbir, idarede derin bir üzüntü ve teessür uyandırmıştır. «Karakollarda hürriyetten mahrum olmaktadır» denmektedir.

27 Mayıs'tan bu yana İnkılâp Hükümeti tamamen tarafsız olarak çalışmaktadır. İfadenin ruh ve mânasına dikkat edilirse bunu; geride bıraktığımız, mazinin ihtiyatlarından kalma bir ifade olarak kabul etmenizi istirham edeceğim. Şimdiye kadar böyle bir ifadeyi ancak, birçoklarımızın şahidolduğu gibi, düşüklerce kullanmış bir tâbir bir ifadedir. Halbuki halen iş başında bulunan, karakoldan idare âmirlerine kadar kimseler, beşer takatının müsaadesi nispetinde ve kanun çerçevesi içinde vazifelerini yapmaktadırlar. Vazifelerinde ihmal gösteren bütün idarecilere; kanunun bahsettiği her türlü kazai ve idari tasarruflar kullanılmaktadır.

Öğretmenlerimizin fedakârlık ve feragatla çalıştığını ve yalnız o bölgenin değil, bütün memleketin çocuklarını yetiştirmekte büyük hizmetleri olduğunu biliyor, bu feragat ve fedakârlıklarını takdirle karşılıyoruz. İdare bu mevzular üzerinde gerekli dikkat ve titizlikle durmaktadır ve duracaktır. Arkadaşımızın bu hususta müsterih olmasını rica ederim.

Şu noktayı belirtmek isterim ki, 27 Mayıs 1960 dan, takririn verildiği 20 . 1 . 1961 tarihine kadar idareye aksetmiş olan vaka adedi ve mahiyeti şunlardır : 4 vaka, öğretmenlerin şahsi, ticarî ve zirai münasebetlerinden dolayı vukua gelen hâdiselerdir ki, kendilerini haklı göstermek için muhataplarına inkılâp aleyhtarlığı isnad etmişlerdir. Durum adliyeeye intikal etmiştir.

12 vaka, muhtelif geziler sırasında sözlerinin

kesilmesi ve köylerdeki münasebetleri dolayısıyla vukua gelmiştir.

3 vaka, maalesef ve mateessüf öğretmenler tarafından vâkı bir tecavüzdür. Bunlardan bir tanesi, bir öğretmen tarafından Sayın Devlet Başkanımıza lisanen bir tecavüz hâdisesidir. Sayın Devlet Başkanımız muvafakat vermedikleri için hakkında adli takibat yapılamamış sadece idari ceza verilmiştir. Bu vakaların nispetini şöyle buluyoruz. Şahıs ve meskene tazuru edildiği hususunda adli kazai mercilere intikal etmişlerin nispeti yüz binde dördüttür. Millî Eğitim Bakanlığımızdan aldığımız malûmata göre halen öğretmen sayısı 66 523 kişiye nazaran konuşmalar sırasında vukua gelen sözleri kesildiği ve tecavüden dolayı, haklarında takibat açılmış olanlar, vatandaşlarla beraber vaka nispeti binde ikidir. Vatandaşlarla şahsi menfaatleri dolayısıyla ihtilâfa düşenlerin miktarı şayanı şükür yüz binde altıdır. Öğrencilere hakaret veya öğrencilerin dayak ve hakaretine uğryanların miktarı binde ikidir. Bu hususta not almak, not vermemek, sınıf geçmek, sınıf geçmemek yüzünden 12 vakadır. Yine cinsi sapıklık yüz binde 4 tür.

Öğretmenler üzerinde isim, mevki, yer ve okul tasrih etmemi tasvip buyurursanız bütün vakaları birer birer izah ederim. Tahmin ederim ki, bu gibi bir teşhir de lüzumlu değildir. (Lüzum yok sesleri)

Binaenaleyh, arkadaşımızın ileri sürdükleri bu konu üzerinde idare bütün hassasiyetini göstermiştir. 27 Mayıs 1960 dan 20 . 1 . 1961 e kadar geçen otuz vakanın cins ve yüzde nispetlerini arz etmiş bulunmaktayım.

Tecribelerimize dayanarak bir noktayı arz etmek isterim; kitle psikolojisi üzerinde durmak ve öğretmen arkadaşlarımızın köy ve kitle psikolojisine değer vermelerini temin etmek birinci vazife olmaktadır. Bu nokta üzerinde hassasiyetle durmayınca ihtilâflar çıkmaktadır.

İkinci olarak, köylerde bulunan öğretmen arkadaşlarımız, uzun yıllar aynı bölgelerde kalmış olanların hayat şartlarına intibak ederek, tâbirimi mazur görün, fikren lâubali hale düşmüşlerdir. Bu da münasebetler bakımından birtakım ihtilâflara yol açmaktadır. Ve öğretmenler - şayanı şükran miktarları çok azdır - bu konuda kendi hareketlerini haklı göstermek için, diğerlerini İnkılâp aleyhtarlığı ile itham et-

mektedirler. Ben şahsan, Kırklareli bölgesinde böyle bir vakayı tesbit ettim.

Diğer bir nokta, köylerde bulunan öğretmen arkadaşlarımız, o bölgenin içtimai ve zirai hayatı ile karışmaktadırlar. Bundan dolayı birtakım zirai ve ticari menfaat anlaşmazlıklarından dolayı vâzı vakalar olmaktadır. Hâdiselerin % 65 i bu cinsten hâdiselerdir.

Tafsîlatlı izahat istemediğiniz için sözlerimi burada bitiriyorum. Bu hususta başka soracağımız olursa cevaplandırırım.

BAŞKAN — Halil Akyavaş.

AKYAVAŞ HALİL — İçişleri Bakanı Sayın Muharrem İhsan Kızıloğlu'na verdikleri izahattan dolayı çok teşekkür ederim. Aneak bu mevzuda mâruzatta bulunmadan evvel sordukları iki kelimenin mânasını açıklayacağım. Birincisi yobazın, tarifi üzerinde durdular. Burada yobaz olarak kasdedilenler devrim aleyhtarı olan kimselerdir. Sonra gayretkeş mevzuu da şu şekildedir. 27 Mayıs'tan önce idareci olanlar 27 Mayıs'tan sonra tasfiye mi edildiler? Bir kazadan alındılar diğer bir kazaya verildiler. Bunlar gökten zembille inmediler. 27 Mayıs'tan evvelki alışkanlıklarını 27 Mayıs'tan sonra da devam ettirmişlerdir. Bu şekilde olanlar kasdedilmiştir.

Öğretmenler, köylerde inkılâbımızın yegâne mümessilleridirler. Onlar, Cumhuriyetimizin ve devrimlerimizin kurucusu Aziz Atatürk'ten şu direktifi almışlardır :

«Muallimler, Cumhuriyet sizden fikri hür, viedanı hür nesiller ister.» Öğretmenler de bu söze sadık kalarak çocuklarımızı yetiştirmeye çalışmaktadırlar. Bizim, köylerde öğretmenden başka Atatürk inkılâplarının müdafii kimsemiz yok gibidir. Muhtarlar ve imamlardan esasen bunu bekliyemeyiz.

Bu vaziyet karşısında muallimlerimizi her türlü nusibetlerden korumanız icabetmektedir. Âmâline hizmet etmedikleri için sâkıt idare on sene müddetle öğretmenleri ezmeğe çalışmış ve birtakım geri fikirli kimselerle iş birliği yaparak onlara eziyet etmiştir.

O devirde yüz bulan yobazlar 27 Mayıs Inkılâbımızın ilk günlerinde korkmuşlar, seslerini çıkaramamışlardır. Bilâhara nereden cesaret aldıklarını bilmiyoruz, tekrar eski adetlerini yerine getirmeye teşebbüs etmişlerdir, öğretmen

dögmeye muvaffak olanlar bilâhara cesaretlerini artırarak şehir meydanlarındaki Atatürk heykellerine saldırmaya teşebbüs etmişlerdir.

Bunlardan ayrı olarak mülkiye âmirlerinden bazıları ile jandarma karakol mensupları da eski alışkanlıkların tesiri ile öğretmenleri zaman zaman karakollara yekip bir müddet alıkoymuşlar, veyahut da döğmüşlerdir. (Nerede olmuş bunlar, sesleri) mahallerini arzu ederseniz arz edebilirim; (Söyle söyle sesleri) efendim, Kınık kazasında kaymakamın yaptığı bir rezaletin valiyeye aksetmesi üzerine kaymakam bunu öğretmenlerden bilerek, onları karakola çağırılmış, saatlerce derslerinden alarak karakolda tutmuş, siz yaptınız, diye tehdit ve eziyet etmiştir. (Gürültüler)

İkincisi, Kırklareli vilâyetinin çalışkan bir valisi vardır. Halk dersaneleri açmış ve diğer vilâyetlere örnek olmuştur. Fakat 34 yıllık bir öğretmen, işlerinin çokluğu dolayısıyla böyle bir dersane açmadığı için vali tarafından işinden atılmıştır.

Bunları size uzunboylu anlatarak zamanınızı almak istemiyorum. Bizim, İçişleri Bakanından beklediğimiz şudur: Vazifelerini Atatürk'ün emrettiği şekilde yapmak isteyen öğretmenler, rahat olarak, hiçbir yobazdan çekinmeden vazifelerini yapabilsinler. İdareciler de zorluk değil, kolaylık göstersinler. Bizim istediğimiz bundan ibarettir.

BAŞKAN — Sayın İçişleri Bakanı söz istiyorlar mı?... Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI KIZILOĞLU MUHARREM İHSAN — Efendim, arkadaşımızın endişesi varit değildir. Bir defa idare her bakımdan kendi uhdesine düşen vazifesini yapmıştır. Kınık, Kırklareli ve diğer yerlerde olan 32 vakanın bütün teferruatını, hangi şahısların ve hangi öğretmenlerin sebeb olduğunu izah edebilirim. Eğer arkadaşımız arzu ederse hususi olarak da kendisine verebilirim. (Kendisine hususi olarak verin sesleri)

İkinci nokta : Yobaz, geri fikirli veya inkılâp aleyhtarı olarak ifade edilemez. Böyle olsaydı Atatürk zamanının yetişenler Yassıada'da olmazdı. Bunlar yobaz olduğu için Yassıada'yı boylamışlardır. Yobaz muayyen bir zümrenin her hangi bir kliğin ifadesi değildir. Fikir ve menfaatte sabitlik hissidir. İdarecilere karşı söyledikleri söz-

lerinden dolayı teessür ve teessüflerimi bildirim. Çünkü idarecilerin değişip değişmediğini bilmiyen bir arkadaşına hiçbir sözüm yoktur. Malûm olduğu üzere bütün öğretmenler dünün yetiştirdiği öğretmenlerdir. Vazifelerini aynen ifa ediyorlar. Bugün burada bulunan insanlar dünün adamlarıdır. Binaenaleyh bu konuda her hangi bir polemige gitmenin, Temsilciler Meclisinin hüviyetine uygun bir tarz olmadığını müsaadeyle arz etmek isterim.

İdareci arkadaşlarımızın, en küçük karakol kumandanından valisine kadar, bakanlıkta vazife alan arkadaşlarımıza kadar, hepsi kudretlerinin yettiği nispette kendilerine mevdu vazifeleri mezuata uygun tarzda yapmaktadırlar. Saniyen öğretmenlerimiz, yalnız inkılâbın öğretmenleri değildir, onlar bütün Türk milletinin malıdır (alkışlar)

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

Gündemin ikinci maddesine geçiyoruz.

2. — *Temsilciler Meclisi üyesi Boransü Etem'in, köylerde öğretmen olarak vazife görmekte olan yedek subayların ders kitap ihtiyaçlarının giderilmesi hususunda alınmış bir tedbir mevcud olup olmadığına dair sorusuna Millî Eğitim Bakanı Feyzioğlu Turhan'ın sözlü cevabı (6/4)*

BAŞKAN — Millî Eğitim Bakanı?... (Burada sesleri), Soru sahibi?... (Burada).

Soruyu okuyoruz efendim.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Köylerimizde öğretmen olarak vazife görmekte olan yedek subaylarımızın, gazeteler vasıtasıyla belirttikleri ders kitap ihtiyaçlarını, birçok vatandaşların ve şehir ilkokullarının gidermeye çalıştıklarını yine gazetelerde okumaktayız.

Bu dağınık yardımların her bakımdan yeterliği kabul edilebilir mi?

Bu mühim ihtiyacın giderilmesinde Bakanlıkça alınmış bir tedbir mevcut mudur?

Sözlü olarak cevaplandırılmasını Millî Eğitim Bakanından rica ederim.

**Temsilciler Meclisi Üyesi
Etem Boransü**

BAŞKAN — Millî Eğitim Bakanı.

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANI FEYZİOĞLU
TURHAN** — Muhterem arkadaşlarım, yedek subay öğretmenlerimizin kitap ihtiyaçları konusunu, bir soru önergesi ile bu kürsüye getirdik-

leri için, Sayın Etem Boransü arkadaşımıza teşekkür etmeyi borç bilirim.

Yedek subay öğretmen olarak irfan ordu-muza katılan gençlerimizin meslekî bakımdan tecrübeleri az olmakla beraber, vilâyetlerden bilhassa valilerden şahsan aldığım haberlerden edindiğim intibaa göre son derece faydalı bir eğitim hizmeti görmekte olduklarını memnuniyetle ifade etmek isterim. Bu gençler irfan ordumuza büyük bir şevk ve kuvvet getirmişlerdir.

Bunların ihtiyaçları üzerinde dikkatle duruyoruz. Bakanlıkta, başca ilgililerin iştirakiyle, yaptığımız bir toplantıda başta meslekî tecrübeleri az olan yedek subay öğretmenlerimiz olmak üzere güç şartlar altında vazife gören bütün köy öğretmenlerimize yapabileceğimiz kitap ve ders aracı yardımlarını inceledik ve varılan kararların uygulanmasına geçtik.

Halen Bakanlık bünyesinde bu konuda yapılmakta olan başca işler şunlardır :

Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulmuş olan «Öğretmeni İş Başında Yetiştirme Bürosu» çalışmalarının en önemli kısmını yedek subay öğretmenlere yardım konusuna hasretmektedir.

Yüreklere meslek aşkıyla dolu değerli eğitimeci arkadaşlarımızın idaresindeki bu büro, meslek dışından gelen yedek subay öğretmenlerin karşılaşacakları meselelerin çözümüne yardım etmek üzere seri halinde kılavuz büroşürler hazırlamaktadır.

Birincisi «İlkokul Yönetimi», ikincisi «Derslerin plânlaması» başlığını taşıyan ilk iki broşür baskıya verilmiştir. Birkaç güne kadar bütün illere dağıtılacaktır. Bilhassa yedek subay öğretmenler için hazırlanmasına karar verilen bu kılavuz broşürler serisinde çıkacak diğer yayınlar şunlardır :

Okuma öğretimi, matematik öğretimi, öğrencilerin değerlendirilmesi, öğrenme ve öğretim metodları, tarım ve sanat dersleri, halk eğitimi çalışmaları ve çocukları tanıma.

Öğretmenlerin meslekî bilgilerini artırmak amacını güden bu yayınlar dışında, birçok öğretmen kuşaklarında, hepimizde derin izler bırakmış bâzı eserlerin, bu arada «Ülkücü öğretmen», «Beyaz zambaklar memleketinde» gibi eserlerin derhal bugünün duru ve arı türkçesine çevrilerek en kısa zamanda basılmasına karar

verdik. Her köy öğretmenine ve her yedek subay öğretmene bu eserler Bakanlığın hediyesi olarak gönderilecektir. Bu hususta çalışmalarımız başlamıştır.

Bu arada vaktiyle eğitimli köy okullarımızda bile büyük başarı ile kullanılmış olan ve bütün eğitimcilerimizin değer verdikleri «Birinci yıl kitabı, ikinci yıl kitabı, üçüncü yıl kitabı» adlı kitapların bu öğretmenlere gönderilmek üzere yeniden basılmasına karar verilmiştir. Bu üç temel kitaptan Millî Eğitim depolarında mevcudolan bütün nüshaların yedek subay öğretmenlere dağıtılmak üzere gerekli tedbirler alınmış ve sevkine başlanmıştır.

Bunlardan başka, hem yedek subay öğretmenlerimize hem de güç şartlar altında vazife gören bütün köy öğretmenlerimize, periyodik bir şekilde, 15 günde bir seslenebilmek, merkezde ne olup bittiğinden haberdar edebilmek için, 26 yıl önce kurulmuş ve bugün baskı sayısı çok düşmüş olmakla beraber 26 yıldan beri parlak bir imtihan vermiş olan, bir dergiyi canlandırmaya karar verdik. Bu İlköğretim Dergisidir. Bu derginin ilk çıkacak Şubat sayısı 25 bin nüsha olarak basılacaktır. Bu dergi, bütün yedek subay öğretmenlere ve bütün köy öğretmenlerine ve öğretmen okullarına gönderilecektir.

Ayrıca, Derginin 1 Şubat sayısı ile birlikte yıllardan beri sürüncemede bırakılan ve nihayet inkılâbın Türk milletine kazandırdığı 222 sayılı İlköğretim Kanunu, tam metin halinde derginin eki olarak gönderilecektir.

Bundan sonra çıkacak her sayıda derginin eki olarak, renkli öğretim levhaları, harita gibi öğretmenlere faydalı olabilecek ders araçları gönderilecektir.

Şimdilik birkaç ilde uygulanacak bir pilot proje olarak, yedek subay öğretmenlerin çalıştıkları okullara belli zamanlarda projeksiyon ve film makineleri ve başka ders araçları göndermek işi üzerinde çalışmaktayız.

Sayın Boransü arkadaşımızın soru önergelelerinde belirttikleri münferit vatandaş yardımlarıyla şehir ilkokullarının yardımlarına gelince: Bu gibi yardımların dâvanın halli bakımından yeterliğine elbette kaani değildir.

Ancak, bu gibi yardımları da büyük ilgi ve sevinçle takibettiğimizi söyleyebilirim.

Kardeş okullar fikri basın tarafından ortaya atıldı. Bu fikri önemle inceledik. Büyük faydalar sağlayacağına kaani olduk ve kardeş okullar sisteminin işleyiş prensiplerini açıklayan bir yazı ile, bu yoldaki çalışmalarını teşvik etmeyi vazife bildik ve bütün Millî Eğitim teşkilâtına bir tamim gönderdik. İllerden de bu gibi çalışmaların desteklenmesini rica ettik.

Bu suretle kardeş okullarla, köy okullarına ve bütün köy okulları öğrencilerine ihtiyaçlarının ulaştırılabileceği kanatine vardığımız gibi bilhassa çocukların eğitimi bakımından ve gençlerimizde sosyal yardımlaşma ve milli beraberlik fikrini artırma gibi eğitim bakımından üstün faydaları olduğunu Doğu ile Batı arasında millî beraberlik ruhunu uyandırma bakımından faydalı olduğunu hesaba katarak bu usulü teşvike değer bulduk. Amma yedek subay öğretmenlerin dertlerinin böyle bir usul ile halledilmiş olduğu gibi bir fikre saplanmış değiliz.

Köylerdeki çocukların dersleri, ihtiyaçları bakımından mevzuları inceledik. Şimdiye kadar her hangi bir yerden ders kitaplarının bulunmadığı yolunda bir şikâyet teşkilâta gelmiş değildir. Maarif Bakanlığınca yıllardır tecrübe edilmiş bir usul ile ders kitapları mahallerine gönderilmektedir. Fakat soru önergesini aldıktan sonra illerden bir telgrafla köy okullarında ders kitaplarının ne durumda olduğunu sordum. Bugüne kadar ders kitaplarının bulunmadığına dair alınmış bir haber yoktur. Şayet haber gelirse derhal sevk edilecektir.

Muhterem Etem Boransü arkadaşımıza, huzurunuzda yedek subay öğretmen arkadaşlarımızın dertlerini konuşmak fırsatını verdikleri için, tekrar teşekkür ederim efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Etem Boransü.

BORANSÜ ETEM — Muhterem arkadaşlarım, çok kıymetli Maarif Vekili, Millî Eğitim Bakanı arkadaşımızın - (gülüşmeler) kusura bakmayın, ne de olsa eski adamız. - buradaki beyanlarından dolayı, kendilerine huzurunuzda teşekkür etmeyi bir vicdan borcu bilirim.

Soru belirli işler hakkında bilgi edinmek için sorulur. Bunun dışında kanaatimce, her sorunun memleketin mühim bir dâvasını belirttiği de şüphesizdir.

Ben dayandığım gerçeği de kısaca arz etmek isterim: Gerek ilköğretim seferberliği, gerekse halk öğretimi seferberliği 7 nci devresindedir.

Bunlardan biri 1912 de Tedrisatı İptidaiye Kanunu Muvakkatı ile başlayan devredir.

1922 de İstiklâl Harbinin kazanılmasıyla, Millî Eğitim Bakanı İsmail Safa Beyin getirdiği yeniliklerle ikinci devre başlamış, 1928 de yeni harflerin kabulü ile üçüncü devre başlamış, 1939 da hepimizin bildiği gibi köy enstitüleri kurulmasıyla birçok teşebbüsler olmuş idi. Fakat 10 sene dir maalesef uyuduk. Bu girişilmiş olan işlerin muvaffakiyetle sona ermesini arzu etmekteyim. Benim kürsüde samimî olarak dile getirmek istediğim dâva budur. Bu dâva mutlaka muvaffak olmalıdır. Muvaffak olması için de, her bakımdan elimizdeki bütün imkânları kullanıp bu seferberliğe yardımcı olmamız meselesidir. Beni tatmin eden ve güzel beyanları ile içime ferahlık veren Millî Eğitim Bakanına tekrar teşekkür eder, huzurunuzdan ayrılıyorum.

BAŞKAN — İkinci soru da cevaplandırılmış oluyor. 3 ncü soruya geçiyoruz.

3. — *Temsilciler Meclisi üyesi Boransü Etem'in, köylere ve köy okul öğretmenlerine gönderilen kitap, gazete, mektup ve sairenin mahalline vaktinde ulaştırılması için bir teşkilâtın mevcud olup olmadığının dair sorusuna Ulaştırma Bakanı Mersinli Orhan'ın sözlü cevabı (6/5)*

BAŞKAN — Ulaştırma Bakanı?... Burada... Soru sahibi?... Burada... Soruyu okuyoruz.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Köylü vatandaşlarımıza ve bu meyanda köy okul öğretmenlerine gönderilen kitap, gazete, mektup ve sairenin kaza veya nahiye posta merkezlerinden köylere vaktinde ulaştırılması için bir teşkilâtımız var mıdır? Genel olarak bu çeşit müraselat kaza veya nahiyelerden köylere ne kadar zamanda ulaşır?

Sözlü olarak cevaplandırılmasını Ulaştırma Bakanından rica ederim.

19 Ocak 1961

Temsilciler Meclisi Üyesi
Etem Boransü

Buyurun, Ulaştırma Bakanı.

ULAŞTIRMA BAKANI MERSİNLİ ORHAN — Muhterem arkadaşlar; sayın Etem Boran-

sü, soruları ile iki noktanın açıklanmasını istiyorlar.

Evvvelâ muayyen hususlarda, muayyen posta mürasalatı ile kitap ve sairenin köylere ulaşması için bir teşkilât var mı, saniyen bunların ulaşması takriben ne kadar zamanda olmaktadır.

Arkadaşımızın soruları umumi bir edâ, bir mahiyet taşımaktadır. Bu bakımdan PTT İdaresi hizmetlerini yapmak için bu müessesenin kuruluşu hakkında ve cevaba munhasır izahatta bulunacağım.

Yalnız yine mütalâa edilebilir ki, bugünkü durum muvacehesinde muayyen müraselatın köylere ulaşmasında hususi bir ehemmiyet vardır. Bilhassa İnkılâp hareketinden sonra bu hususta geniş bir faaliyete girişilmiştir. Bu hususta zihinlerde bir soru olabilir diye kısaca izahatta bulunacağım efendim :

Kazalarla köyler arasında PTT İdaresi bu işleri bir nizama bağlamıştır. Atlı dağıtıcılar dediğimiz posta müvezzileri bu işi muayyen bir süre içinde ve muayyen bir bölge içinde yapmaktadırlar. Şöyle ki, her PTT merkezinde âzami 33 köyü geçmemek üzere her bir dağıtıcıya muayyen köyler verilmekte bu dağıtıcı bu çevre içinde vazife görmektedir. Adedin 33 ün altında olması köylerin yakınlığı, uzaklığı ve coğrafi vaziyetlerine göre değişmektedir.

Şunu arz edeyim ki, memleketimizde mevcut PTT merkezlerine bağlı ceman 1 400 atlı dağıtıcı vardır. Bunların hizmeti şöyle ayarlanmıştır. Her dağıtıcıya 5 - 10 köy arasında olmak üzere ve ayda 3 defadan az olmamak üzere, her hangi bir atlı dağıtıcı kendisine tahsis edilen her bir köye uğrar. Bu uğramada yalnız gazete, kitap ve mektup gibi postayı getirdiği gibi aynı zamanda 250 liraya kadar havale kabul eder ve ölçüleri dairesinde kolileri de teslim eder. Ayrıca radyo ücretlerini tahsil eder. Bugün bunlar ufak bir seyyar posta mahiyetindedir. Yalnız bir bu istikamette hizmet yapmıyor, bâzı hususlarda, bütün memlekette postayı tamamen temin etmek gibi bir gaye güdüyor.

Bu teşkilâtın, yol durumlarına göre hizmetleri için bir şikâyet gelmiş değildir. O halde anlıyoruz ki, seyyar atlı dağıtıcı servisini vazifesini, köylüleri ve köylerin arzularına uygun şekilde yapmaktadır. Ve bu hizmetlerin ücretini de normal posta tarifelerine göre almaktadır. Onun için

ayrıca her hangi bir kır servisi namı altında tarifesinde bir değişiklik gibi bir usul ittihaz edilmiş bulunmamaktadır.

Fakat münferit bâzı köylerimizde atlı yerine motosikletli veya bisikletli dağıtıcılar bulunmaktadır. Bunlar çok cüzdür.

Bu hususta daha fazla teferruata girmek lüzumsuz olur kanaatindeyim. Müsaadenizle umumi izahatı burada bitireyim.

Eğer bu sorunun diğer bir hususiyeti de inkılâptan sonra, yardım şeklinde toplanan koli, gazete ve mecmuaların tevzii hakkında malûmat edinmek ise, bu hususu da şöyle zikredebiliriz : Bu gibi yardım şeklinde toplanan mecmua ve gazeteler, bundan evvel eski B. M. Meclisinde Tevzi Bürosuna tevdi edilmiş bir vazife olarak yürütülmekte idi. Burada toplanan gazeteler paketler haline getiriliyor ve buradan her paket bir kaza postanesine gönderiliyordu. Gazetelerin bir an evvel okuyucunun eline geçmesini teminen daha çok köy muhtarlarının gelip alması sistemi, süratlendirici bir sistem olarak konulmuş bulunuyor. Bu sistem aynen halen devam etmektedir. Bu gazeteleri toplama ve tevzi etme işi eski Meclisteki Tevzi Bürosundan alınmış, halen Basın - Yayın İdare Amirliği tarafından tedvir edilmektedir.

Bu sualden anladığımı bu şekilde telhis etmiş bulunuyorum. Bu soruda bahsedilen yerine ulaşma keyfiyetini de 5 - 10 günde yerlerine verilebilmekte olduğu şeklinde izahatımla karşılımış bulunuyorum. Hepinizi hürmetle selâmlarım (Alkışlar)

BAŞKAN — Boransü Etem.

BORANSÜ ETEM — Sayın Ulaştırma Bakanının verdiği izahata teşekkür ederim. Teşkilâtımızın olduğunu öğrendim. Yalnız arkadaşlar, ortada şu şikâyetler mevcuttur. Yani bir köy öğretmeni, gerek şahsi ve gerekse öğretim hayatıyla ilgili her hangi bir müreselatı geç almaktan şikâyet etmektedir. Gerek ailesiyle, gerek daireleriyle hattâ dünya ile münasebetlerini ancak eline geçecek bu müreselat ile sağlamaktadır. Bunu temin etmezsek onu orada tutmamız belki de mümkün olamaz. Köy öğretmeni vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını muhakkak zamanında karşılamamızın imkânını bulalım. Benim ricam budur. Mâruzatım da bundan ibarettir. (Alkışlar)

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır, Dördüncü soruya geçiyoruz.

4. — *Temsilciler Meclisi üyesi Celâl Ahmet Sungur'un, köylü ve çiftçilerin Maliye Bakanlığına intikal eden borçlarının taksitlendirilmesi hususunun düşünülüp düşünülmediğine dair sorusuna Maliye Bakanı Kurdaş Kemal'in sözlü cevabı (6/6)*

BAŞKAN — Maliye Bakanı?.. Burada. Soru sahibi?... Burada. Soru önergesini okuyoruz.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sözlü sorumun Maliye Bakanlığından sorulmasını saygı ile rica ederim.

Yozgad İl Temsilcisi
Dr. Celâl Ahmet Sungur

4 . 11 . 1960 tarih ve 123 sayılı Kanunla köylü ve çiftçilerimizin T. C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan vâdesi geçmiş borçları taksitlendirilmiştir. 3242 ve 5254 sayılı kanunlarla köylü ve çiftçilerimizin vaktinde ödenmeyen borçları ise tahsili için mal sandıkları kanalı ile Vekâletimize intikal ettirilmiş bulunuyor. Bu borçların da Vekâletimizce taksitlendirilmesi hususunun düşünülüp düşünülmediği?

BAŞKAN — Maliye Bakanı, buyurun.

MALİYE BAKANI KEMAL KURDAŞ — Muhterem arkadaşlar; Sayın Celâl Ahmet Sungur'un sorularının cevaplarına geçmeden evvel kendilerine huzurunuzda teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Son zamanlarda malî sistemimizde ortaya çıkmış ve geniş bir halk kütlesini alâkadar eden bir tenazursuzluğa nazarı dikkatimizi çektiler.

Yüksek Heyetinizin malûmları olduğu gibi 3242 ve 5254 sayılı kanunlar ve bunların ek ve tadillerine göre Devlet, her yıl Ziraat Bankası kanaliyle göçmenlere, bir yerden diğer bir yere nakledilenlere ve muhtaç çiftçilere tohumluk yardımı yapmaktadır. Bunlar, iki yıl içinde doğrudan doğruya Ziraat Bankası tarafından takibedilmekte, bu müddetin sonunda Maliye Bakanlığına devredilmektedir. Muhtaç çiftçilerimize tohumluk yardımı, birinci Cumhuriyetin iktisadi ve malî bünyesine aidolan sosyal yardımlaşma meselesinin bir örneği olarak yıllarca evvel sistemimize girmiştir. Bu sistem bidayette çok faydalı neticeler vermiştir. Fakat son 10 yıldan beri içtimai hayatımızda, içtimai müesseselerimizde meydana gelen hastalıklar geniş ölçüde bir çiftçi kütlesinin fuzuli yükler altına

girmesi neticesini tevliyetmiştir. Bugün, düşük iktidarın pek çoğu kötü mirası arasında çiftçinin Ziraat Bankasına olan borçları 10 yıllık bir devre içinde taksitlendirilmiş bulunmaktadır.

İnkılâp Hükümetimizin mali politikasının hedefi vatandaşı fuzuli yükler altında tutmak değil, bilâkis vatandaşın ve çiftçilerimizin de memleketimizin istihsaline, dolayısıyla Devletimizin masraflarına daha geniş ölçüde yardımınıdır. Bu bakımdan arkadaşımıza şunu da teyit ederim ki, bu mevzu üzerinde hassasiyetle duruyoruz, muhtaç çiftçilerimizin borç taksitlerini ne gibi bir vâdeye bağlamamızın mümkün olacağı hususunu tesbit ediyoruz.

Yalnız bu arada şuna da işaret etmek isterim, borç alınır ve ödenmezse, bir gün Devlet bütçesinden yardım edilir ve borç tehir olunur gibi bir zihniyet doğabilir ki, buna da yer vermek asla doğru değildir.

Muhtaç çiftçilerin yüklerini en iyi şekilde hafifletmek ve zaman zaman lüzumsuz krediler açmak gibi son yılların tevliyet ettiği suiistimal yolunu kapamak zaruretindeyiz. Ve bu konu üzerinde hassasiyetle duruyoruz. (Alkışlar)

BAŞKAN — Celâl Ahmet Sungur,

SUNGUR, CELÂL AHMET — Muhterem arkadaşlar, Sayın Maliye Bakanı Kemal Kurdaş Beye sorduğum bu sözlü soruyla huzurunuzu işgal ederken çok büyük bir nüfusumuzu 8 - 10 milyon kişiyi ilgilendiren mühim bir meseleye temas etmiş bulunuyorum. 2. Cumhuriyetin esaslarını tesbit etmek; yeni Anayasayı hazırlamak, Seçim Kanunu yapmak ve Devletin 1961 yılı bütçesini tetkik ve kabul etmek durumunda bulunan muhterem Kurucu Meclisimiz, bizler milletimizin sosyal dertleriyle de ilgilenmek vazifesinde ve mecburiyetindeyiz. Şunu açıkça itiraf etmek zorundayım ki, bugün Türkiye-mizde sabık ve sâkıt iktidarın sebep olduğu iktisadi bir sıkıntı, ticari bir durgunluk, büyük sosyal bir dert olan işsizlik mevcuttur. Sosyal meselelerimizin başında nüfusumuzun % 80 - 85 ini teşkil eden köylü ve çiftçilerimizin içinde bulunduğu sıkıntılı hal gelmektedir. 27 Mayıs İhtilâli ile birlikte Devletin idaresini eline alan Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Millî Birlik Komitesi, kurduğu Hükümetleri ile milletimizin sosyal dertlerinin üzerine eğilmiş ve bu arada çok müşkül bir durumda bulunan köylü ve çiftçi vatandaşlarımızla ilgilenmiştir.

Hayırsız, mirasyedi, hovarda bir evlât gibi milletimizi idare eden sabık ve sâkıt iktidar vatandaşlarımızın her zümresini perişan bir hale getirmiş ve öylece çökmüştür. Bugün çiftçi de, işçi de, esnaf da, memur da perişan bir haldedir. Ve maalesef ihtilâlin sivil idareye devrinin başlangıcı günler olan bugün de durum aynı sıkıntılı olarak devam etmektedir.

Muhterem arkadaşlar, 1937 senesinde çıkarılan 3242 sayılı Kanunla (göçmenlere, nakledilenlere ve muhtaç çiftçilere tohumluk ve yemeklik dağıtılmasına) başlanmış ve bu maksatla T. C. Ziraat Bankasında 3 750 000 lira bir kredi açılmış bulunuyordu. Bu krediler 3 yıl vâdeyle ve müteselsil kefaletle açılıyordu. Ve bunlardan 4 sene zarfında tahsil edilemeyenler muhtaç çiftçiler için Ziraat Bakanlığının bütçesine konan özel tahsisatlarla, göçmenler için de Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti iskân bütçesine konan özel tahsisatlarla kapatılıyordu. Yani kısmen de hibe vaziyetli oluyordu. Ve bu kanunun yürütülmesini de Maliye, Sıhhat ve İctimai Muavenet ve Ziraat vekâletleri yapıyorlardı.

Bilâhara 3242 sayılı Kanunun yetersizliği görülerek bu maksatla 1948 senesinde (Muhtaç çiftçilere ödünç tohumluk verilmesi) hakkında 5254 sayılı Kanun çıkarılmıştır. Bu 5254 sayılı Kanuna göre ödünç tohumluk daha ziyade küçük çiftçilerimize; kuraklık, don, sel, haşere, yangın ve benzeri afetlerden zarar görmüş çiftçilerimize yapılmaktaydı. Ancak bütün kanunlarımız gibi sabık ve sâkıt iktidarın tutunuyula son bir kaç yıl içinde bu kanun da sabık ve sâkıt iktidarın vatan cephesi silâhı olarak kullanılmıştır. Fakat, her haliyle iyi niyetle vaz'edilen bu kanun ve bu kanunun tadilleri olan 5580, 6182,6572 sayılı Kanunlarla milyonlarca köylü ve çiftçi vatandaşımız tohumluk yardımı almışlar, bunlardan ödeme kaabiliyeti olanlar borçlarını ödemişler, imkânı olmayanlar da ödemek azmiyle çırpınmaktadırlar ve fakat durumları müsaıd olmadıklarından Muhterem Meclisimizden ve Hükümetten tediye kolaylık için lütuf beklemektedirler.

Çok muhterem arkadaşlarım, 5254 sayılı Kanunla köylü ve çiftçilerimizden muhtacolanlara dağıtılan tohumluk, ödünç tohumluk her sene 1 sene vâdeyle ve % 6 faizle dağıtılmıştır. Vâde sonunda eğer ihtiyaç komisyonları bu tohum-

luk borcunu mahsulde zarar olmamışsa tecil etmemiştir ve 2 nci B. kanaliyle tahsile çalışmıştır. 2 nci B. usullerine göre 1 sene müddetle takibat yapıp da tahsil edilemeyen alacaklar takibat evraklarıyla birlikte 5254 sayılı Kanuna göre mal sandıklarına devredilmiştir 2 nci B. den her yıl Maliyeye devredilen alacak senetlerinin tutarını Maliye Vekâleti bütçesine koyarak 2 nci B. na ödemektedir. Yalnız son yıllarda bir batakhane haline getirilen Maliye Vekâleti 2 nci B. na olan borçlarını da bütçesine tam olarak koyup ödememiştir. Bu iş de 1957 den itibaren kanunsuz olarak yürümüştür.

1958 de Maliye Vekâleti bütçesine 45 423 171 52 lira konması gerekirken 21 132 171,52 lira noksanı ile 24 291 000 lira konmuştur.

1959 da Maliye Vekâleti bütçesine 55 790 675, 48 lira konması gerekirken 21 490 675,48 lira noksanı ile 34 300 000 lira konmuştur.

1960 da Maliye Vekâleti bütçesine 73 484 700, 14 lira konması gerekirken 33 400 000,14 noksanı ile 40 084 700 lira konmuştur.

1961 de Maliye Vekâleti bütçesine 60 404 955, 44 lira konması gerekirken 1 lira konmuştur.

Ve Hazine irat kaydından bu miktarın aynen ödeneceği istikbar edilmiştir.

Muhterem arkadaşlar,

3242 sayılı Kanuna göre 2. B. nin 1959 yılı sonunda;

1 156 göçmen vatandaşımızdan 176 487,72 lira alacağı mevcuttur.

Maliyeye devredilen miktar ise 3 524 848,35 liradır.

2 nci B. nin 505 202 çiftçi ailesinde 108 890 358,40 lira alacağı mevcuttur.

Buna mukabil 1959 yılı sonuna kadar;

1 586 370 çiftçi ailesine ait 162 018 113,75 lira Maliyeye intikal etmiş bulunuyor.

Şu hale göre muhtaç çiftçilerimize ödünç tohumluktan 3242 ve 5254 sayılı kanunlara göre; 165 542 962,10 lira borç Maliye Vekâletine intikal etmiş bulunuyor ki, bu borç 2 milyonu müteceviz çiftçi ailesini ve 10 milyon civarında nüfusumuzu ilgilendiren sosyal bir mevzudur.

Arkadaşlar 22 milyon nüfuslu 1953 Türkiye-sinde T. M. O. nu; 1 912 014 ton mahsul teslim eder, Türk köylü ve çiftçisi T. M. O. nin 1959 yılında 620 218 ton mahsul ve 1960 da 28 milyonluk Türkiyemizde 581 881 ton mahsul

teslim etmiş bulunuyor. Görülüyor ki, son 2 yıl zarfında artan nüfusumuza rağmen yurdumuzda mahsul olmamıştır. Yoksa zannedildiği gibi varlığa rağmen borç ödenmesi bahis mevzuu değildir.

Büyük kurtarıcı ve kurucu Atatürk'ün sözünü hatırlamamız icabeder. (Köylü milletinin efendisidir.) Köylü ve çiftçilerimiz muhterem Meclisimizden ve Hükümetten borcunu te-diyede kolaylık lütfunu beklemektedir. Şükran-la arz ederim ki, M. B. K. çıkardığı 4. 11. 1960 tarih ve 123 sayılı Kanunla çiftçi ve köylümü-ze biraz nefes aldırmıştır. Her nedense sabık Maliye Vekili Alican arkadaşımız M. B. K. ne iyi ışık tutmadığından Maliyeye intikal eden bu tohumluk borçları 123 sayılı Kanunun şümü-lü dışında bırakılmıştır. Zaten Maliye Bakan-lığında tahsil için bakaya 84 677 901 lira kaldı-ğına göre Sayın Kemal Kurdaş Beyden acilen bu alacağın taksitlendirilerek tahsili için geti-receği kanunun ve vereceği emirler cebri ha-cizleri durdurmasını sabırsızlıkla beklemekte-yim. Zira tahsildar gene köylünün araç ve ge-reçlerini hacze, jandarma hapsen tazyika baş-lamış bulunmaktadır. Sayısız feryat telleri gel-mektedir. Bu feryat telleri M. B. K. ve Maliye Bakan-lığı dosyalarında çok miktarda birikmiş bulunmaktadır. Bu Taksitlendirme Kanununun Hükümetten acilen gelmesine zaruret vardır, zi-ra küçük çiftçi, muhtaç çiftçi, hâsılı köylümüz müşkül durumdadır, muzdariptir. Tahsildardan, jandarmadan çok acele olarak kurtarılması za-ruridir. İşin tahammülü yok. Bizim Yozgadda bir tâbir vardır: (Göle su gelinceye kadar kur-bağanın gözü patlar) Kanun acil gelmelidir.

Hele geçen hafta Sayın arkadaşım A. Rıza Akbıyıkoglu'na verdiği cevapta pancar müstah-sılıımız köylümüze 450 milyon civarında ödiye-ceği parayı hemen ödeyemiyeyeceğini bildiren Sa-yın Sanayi Bakanı Kocatopçu Beyin bulundu-ğu Hükümetin Maliye Bakanlığının 85 milyon alacağını haczen, cebren almaya kalkması ge-ne bizim Yozgad tâbiriyle (Borcuna karga, ala-cağına şahin) lik oluyor. Hükümetin Türk köylü ve çiftçilerine Hazreti Ömer gibi adaletli olma-sını istirham ederim.

Hürmetlerle, (Alkışlar)

BAŞKAN — Maliye Bakanı tekrar söz isti-yor mu efendim? (Hayır, hayır sesleri)

Soru cevaplandırılmıştır.

5. — *Temsilciler Meclisi üyesi Akyavaş Halil'in, memleketimizde şimdiye kadar kaç köyün kadastrasının yapıldığına, bu kadastro işlerinin kaç yılda bitebileceğine ve Bayındır ilçesine ne zaman bir kadastro hâkiminin verileceğine dair sorusuna Devlet Bakanı Zeytin- oğlu Nâsır'ın sözlü cevabı (6/7)*

BAŞKAN — Devlet Bakanı, burada. Soru sahibi, burada. Soruyu okuyoruz.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Aşağıda arz ettiğim hususlar hakkında Devlet Bakanı Nasır Zeytin oğlu ne düşünmektedir? Sözlü olarak Temsilciler Meclisinde cevaplandırılması hususunu saygılarımla rica ederim.

Temsilciler Meclisi Üyesi
Halil Akyavaş

1. Şimdiye kadar memleketimizde kaç köyün kadastrası yapılmıştır?

2. Bu tempoyla çalışıldığı takdirde kaç yıl sonra köylerimizin kadastro işleri bitebilir?

3. İki yıldan fazla bir zamandan beri kadastrası yapılmakta olan Bayındır kazasına ne zaman bir kadastro hâkimi verilecektir?

BAŞKAN — Nasır Zeytin oğlu, buyurunuz.

DEVLET BAKANI ZEYTİNOĞLU NÂSİR

— Muhterem arkadaşlar, dinlediğimiz soruların teknik cevaplarına geçmeden önce, şu noktayı tebarüz ettirmek isterim ki; halkın büyük bir ekseriyetinin geçimi toprağa bağlı olan vatandaşlarımızda, büyük bir vatandaş çoğunluğunu doğrudan doğruya alâkadar eden kadastro mevzuu, ana dâvalarımızın en mühimlerinden birisini teşkil etmektedir.

Bu mevzudaki çalışmalar hakkında açıklamada bulunmak, dertlerimizi umumi efkâr önünde olduğu gibi teşhir etmek, geçmişteki icraatla gelecekte tahakkukuna çalışılması icab eden hususlarda izah vermekte büyük fayda vardır. Bu fırsat ve imkân bana bahşeden soru sahibi Sayın Halil Akyavaş'a teşekkürlerimi arz ederim.

Arkadaşlar, yüzölçümü 776 980 km² olan 67 il, 570 ilçe ve 35 515 köyden teşekkül eden memleketimizde 540 000 km² sahanın kadastraya tâbi tutulması icab etmektedir.

Bugün memleketimizde kadastro faaliyeti ayrı metot ve mevzuatla iki koldan devam etmektedir.

Birincisi : Şehir kadastrasına tatbik edilen klâsik metottur. Bunda, kadastraya tâbi tutulan gayrimenkullerin plân ve haritaları şerit, pusula ve takeometre gibi aletler vasıtasıyla yerden yapılan ölçülerle tanzim edilmektedir.

Çok yavaş ilerleyen bir usul olmakla beraber, il ve ilçelerin belediye hudutları dâhilinde bu metotla çalışmak zarureti vardır. Çünkü, sık binalı, kapalı yerlerde diğer metotla çalışma bugün için mümkün olmadığı gibi, arazi değerinin yüksek olduğu bu sahalarda hassasiyetin temini için plânların 1/500 - 1/2000 ölçekli olması icab etmektedir. Bu da, ancak klâsik metotla mümkündür.

Şehir kadastrası mevzuunda ısdar edilmiş mevzuata gelince : İlk kanun, 1328 (1912) tarihli Emvali gayrimenkulenin tahdit ve tahririne dair olan Kanundur. Bu kanunla başhyan kadastro faaliyeti aşında haritaya ve plâna istinad etmeyip sadece bir tahrir mahiyetinde idi. Kaldı ki 1 nci Dünya Harbî dolayısıyla bu faaliyet de tamamen durdurulmuş, 1925 senesine kadar kadastro faaliyeti terk edilmiştir.

Bu tarihte 658 sayılı Kanun ve bilâhara 1934 senesinde bunun yerine kaim olan 2613 sayılı kanunla tanzim edilmektedir. Bu kanun halen yürürlüktedir. Binaenaleyh, fiilen 1925 senesinde başlamış olan şehir kadastrası faaliyeti sonunda bugün 26 vilâyet ve 22 kazanın belediye hudutları dâhilindeki kadastro işleri tamamen ikmal edilmiş ve 45 vilâyet ve kazada da faaliyete devam olunmaktadır. Bu yerler de kadastro, parsel adedine istinad ettirildiğinden yüzölçümü hakkında katî bir rakam vermeye imkân yoktur.

İkincisi, arazi kadastrası veya tapulama dediğimiz kadastro faaliyetidir ki, 5602 sayılı Kanunla ancak, 1950 senesinde başlamıştır.

Bu faaliyet, 1950 senesinden 1955 senesine kadar yukarıda izah ettiğimiz klâsik metotla devam etmiş, ancak halen mer'î olan 6587 sayılı Kanunla 1955 senesinden itibaren ki fotoğrametrik usul ile kadastralama faaliyetine geçilmiş bulunmaktadır. Bu metotda, plân ve haritalar tayyarelerle havadan alınan fotoğrafların kıymetlendirme cihazları vasıtasıyla değerlendirilmesi ve araziye tatbiki suretiyle tanzim edilmektedir. Bu suretle klâsik metotdan daha fazla bir sürat elde etmek mümkün olmuştur. Böylece, 1950 senesinden bugüne ka-

dar arazi kadastrosu ikmal edilmiş bulunan köy adedi 4 487 dir. Ve bunun yüzölçümü 51 000 km² dir. Ayrıca, 4 739 köyde kadastronun faaliyeti devam etmektedir.

Buraya kadar verdiğimiz izahatla muhterem soru sahibinin birinci sualini cevaplandırılmış oluyoruz.

İkinci suali olan bu tempo ile çalışıldığı takdirde kaç yıl sonra köylerimizin kadastro işlerinin bitebileceği hususuna gelince; her ne kadar bu hususta kesin olarak tarih tayin etmeye imkân yoksa da, yukarıda verdiğimiz rakamlarla Türkiye'de kadastronun yapılması icab eden 540 000 km² arasında bir nispet kurulursa, kadastro faaliyeti ancak bir asır sonunda ikmal edilmiş olacaktır.

Muhterem arkadaşlar, bu rakam sizi korkutmasın. Yukarıdan beri vermiş olduğumuz izahatta kadastro faaliyetinin, ilim ve fennin tekâmülünü takibederek ve bilhassa üstün vasıflı personelin miktarı artırılmak suretiyle seneden seneye hız almış olduğu bir vaki'dir.

İnkılâp hareketinden sonra temel dâvalarımızdan biri olan kadastro faaliyetinin daha rasyonel bir şekilde devamı için alınmış olan tedbirleri burada zikretmek isterim:

Evvvelâ, bugün elde mevcut personel ve araç miktarına göre ancak yüz bölgede teksifi bir mesai ile işlerin sıhhat ve rahdımanının artacağı ve masrafların azalacağı tesbit edilmiş olduğundan tarihi devirlerde, politik mülâhazalarla 233 bölgeye sevk edilmiş olan eleman ve vasıtaların elde mevcut işleri ikmal ettikçe, yüz bölgeye teksifine karar verilmiş ve halen 233 bölge 217 bölgeye indirilmiştir.

Sonra, vatan sathında muhtelif vekâletlere bağlı müesseselerin aynı yerin muhtelif cephelerinden kadastral haritalarını tanzim ettikleri tetkikat neticesinde müşahede edilmiş ve bu suretle gerek zaman, gerekse masraf bakımından, tasarruf gayesiyle vekâletler arasında bir koordinasyon temini için Harita Genel Müdürlüğünün kanunu tadil edilerek 203 sayılı Kanunla 1/5000 mikyasındaki haritaların tanzimi hususunda vekâletler arası iş birliği sağlanmıştır. Bu suretle 1/5000 mikyaslı kadastral haritalar, Tapu ve Kadastronun Genel Müdürlüğü ile ciheti askeriyeye ihtiyaç hissedilen 1/25000 mikyaslı harita faaliyetini Türkiye çapında ikmal etmiş olan ve bundan sonraki mesaisini 1/5000 mikyaslı haritalara tek-

sif edecek olan Harita Genel Müdürlüğünce tanzim edilecektir. Diğer vekâletler, bu haritalardan istifade ederek kendi mesailerinin hususiyetlerine göre faaliyetlerini yürüteceklerdir.

Daha sonra, her biri 500 000 lira değerinde olan ve hava fotoğraflarını kıymetlendirmeye yarayan aletler, birkaç gün evvel montajı yapılan yirmi iki araçla birlikte sekize iblâğ edilmiş, bu aletlerin 3 posta olarak çalışmasını temin için lüzumlu personel yetiştirilmiş ve çalıştırılmaya başlanılmıştır.

En kısa zamanda bu alet adedinin artırılması, bunların 4 posta halinde çalıştırılması ve bu faaliyeti arazi üzerinde tamamlayacak olan ekiplerin yetiştirilip takviyesi ile kadastral işlere daha büyük hız verilecektir.

Bugüne kadar alınmış olan bu tedbirlere muvazi olarak gerek Tapu - Kadastronun bünyesinde ve gerekse diğer vekâletlerle iş birliğinin daha rasyonel bir şekilde koordine edilmesiyle, diğer taraftan her gün inkişaf eden teknik buluşların takip ve Türkiye'de tatbiki ile yukarıda arz ettiğimiz bir asırlık müddeti, büyük mikyasta kısaltmak mümkün olacaktır.

Bugünkü imkânlarımızla memleketimizin kadastronun işlerini 30 ilâ 35 senede tamamlamak mümkün olacaktır. İlerde yapılacak hamleler bu müddet daha da azaltılabilir. Buraya kadar da Muhterem Halil Akyavaş'ın ikinci sorusunu cevaplandırmış oluyorum.

Üçüncü sorusu, iki yıldan fazla bir zamandan beri kadastronun yapılmakta olan Bayındır kazasına ne zaman kadastro hâkimi verileceğidir. Bu sual, Adalet Bakanlığını alâkadar etmekte ise de, muhterem arkadaşım Adalet Bakanı ile varmış olduğumuz mutabakat neticesinde müsaadenizle ben cevaplandıracağım.

Muhterem arkadaşlar, bir birlikte kadastro faaliyetinin başlaması ile kadastro ihtilâflarının çözülmesine geçilmesi arasında büyük bir zamana ihtiyaç vardır. Bir köydeki kadastro faaliyeti tamamen neticelendirildikten sonradır ki itiraz edilmiş parseller üzerindeki ihtilâfın halli için dosyalar mahkemeye sevk edilir. Ve bir kadastro hâkimine ancak bundan sonra ihtiyaç duyulur. Binaenaleyh Bayındır'ın 4 köyüne ait kadastronun, 1960 yılının son aylarında bitmiş ve itirazlı tutanakların mahkemeye tevdihi imkânı hâsıl olmuştur. Mezkûr ihtilâfların halli için de Adalet Bakanlığının ta-

rafından mahallî sorgu hâkimliğine yetki verilmiş bulunmaktadır. Binaenaleyh bir gecikme mevzuubahis değildir.

Muhterem arkadaşlarım, yukardan beri vermiş olduğumuz izahat kadastronun teknik hususlarına taallük etmektedir. Halbuki, bu dâvanın esasından halî ve memleketimizin kadastronunun tamamlanmış addedilebilmesi için kadastralama neticesinde vatandaşlar arasında tahaddüs eden ihtilâfların mahkemeler mârifetiyle neticelendirilmiş ve kesbi katiyet eden plânların tapuya tescil edilmiş olması lâzımdır.

Maalesef bugün yürürlükte bulunan 5602 sayılı Tapulama Kanunumuz, ihtiyaca cevap vermekten çok uzaktır. Bir bölgede kadastronun başlaması ile pek çok yersiz dâva ikâme edilmekte ve bu dâvalar uzun seneler sürünce mede kalmaktadır. Bunun en belli başlı sebebi, kadastro dâvalarının harca tâbi olmaması ve hâkimler tarafından re'sen neticelendirilmesidir. Bu mevzuda başlangıcımız mezkûr kanunu tadil eden bir tasarı hazırlanmış ve Millî Birlik Komitesine sunmuştur.

Bu tasarıda, yersiz dâva açılmasına mâni olmak için ilk baraj olarak itirazların bitaraf bir komisyona yapılması ve bu komisyon tarafından verilecek karara mutavaat etmiyecek vatandaşların mahkemeye müracaatleri ve dâvayı kaybetmeleri halinde, mahkeme masrafı ve avukatlık ücreti ile sorumlu tutulmaları prensibi kabul edilmiştir. Ayrıca ikame edilen kadastro dâvalarını re'sen ve en süratli bir şekilde neticelendirmek için hâkime, icabeden salâhiyetler tanınmıştır.

Yakında yüksek huzuruza getirmeye çalışacağımız bu kanun tasarısı, yüksek tetkiklerinizden geçtikten sonra kanunlaşırca, kadastro mevzuunda ayrıca çok büyük bir sürat ve emniyet sağlanmış olacaktır.

Sözlerimi bitirmeden evvel, bir noktaya da müsaadenizle işaret etmek isterim : Bütün kadastral faaliyetler ikmal edilip plânlar tapuya tescil edildikten sonra dahi kadastralamadan beklenen faydalar tamamen elde edilmiş olmaz. Arazi üzerinde bu plânların her zaman için tatbik edilebilmesi ve vatandaşlar arasında doğacak hudut ihtilâflarının kolaylıkla ve selâmetle halledilebilmesi için arz üzerine tesbit edilen nirengi ve poligonların muhafazası zaruridir.

Maalesef bugüne kadar tatbikat göstermiştir ki; çok büyük bir tahallükle köylerinde kadastronun yapılmasını talebetmiş olan vatandaşlarımızın kadastronun ikmalinden sonra bu işaretlerin muhafazasında en ufak bir titizlik göstermemişler, bilâkis bu poligon ve nirengileri tahrib etmek için faaliyet sarf etmişlerdir. Netice olarak kadastronun bitmiş olan yerlerdeki plânların mahalline tatbik kabiliyeti büyük bir ölçüde ve bu sebeple kaybolmuş bulunmaktadır.

Her ne kadar son tadilat projesinde bu hususta cezai müeyyideler konulmuş ise de, cezanın, istenilen neticeyi temin etmiyeceği bir hakikattir. Huzurunuzda bütün vatandaşlarımdan araziler üzerine tesbit edilen nirengi ve poligonların muhafazasında büyük bir hassasiyet göstermelerini saygılarımla arz ve istirham eylerim.

BAŞKAN — Buyurun Halil Akyavaş.

AKYAVAŞ HALİL — Sayın Devlet Bakanı Nâsır Zeytinolu'na yüksek izahatlarından dolayı teşekkür ederim.

Köylümüzün topraklarına sahibolamamasından mütevellit bir üzüntünün tesiri ile bu sözlü soruyu vermek mecburiyetinde kaldım. Zamanınızı işgal ettiğim için özür dilerim.

Birinci sorum şimdiye kadar kaç köyün kadastronunun yapıldığı idi. Cevabını aldım. 4 487 imiş.

İkinci sorum, bu tempoyla çalışıldığı takdirde kaç yıl sonra köylerimizin kadastro işleri bitebilir? Bu hesaba göre köylerimizi 35 500 aded kabul edersek 35 - 40 sene sonra.

Halbuki 1951 yılı 23 Şubatında bütçe müzakereleri sırasında komisyonda Adalet Bakanı adına konuşan Tapu ve Kadastronun Umum Müdürü şöyle demişti: «Muhterem Büyük Meclis ve onun Hükümeti önümüzdeki yıl bütçeleri içerisinde tapulama işlerinde çalışan personeli ve bütçesini bir misli artırdığı takdirde, o zaman 20 senede bitirilmesini düşündüğümüz tapulama işlerinin 10 senede ikmali mümkün olacaktır.»

23 gün sonra 10 sene olacaktır. 23 Şubat 1961 de kadastronun bitmesi lâzımdı. Halbuki bitmediği gibi yarısına bile ulaşılmamıştır.

Tapusunu alamadığı için köylü malına sahibolamıyor. Bankadan, kooperatiflerden kredi alamıyor.

Arazi kıymetleri pek eskiye göre hesab edilmiş olduğundan vergiler de buna göre az alın-

makta, Hazine bu yüzden zarar görmektedir. Devlete, belediyeye, özel idarelere ve vakıflara ait gizli kalmış gayrimenkuller ancak kadastro yapılmak suretiyle meydana çıkabilecektir.

Kadastro işlerinin ağır gitmesi sebepleri üzerinde durmak lâzımdır. Personel bir yılda 9 ay çalışır, üç ay istirahat eder. Sebebi tahsisatsızlık. Teknik elemanların araziye çıkmaları için ödenek gönderilmez. Neymiş? Kâfi gelmemiş... Peki niçin ayarlanmaz? Niye ona göre tahsisat istenmez? Bir yılda 3 - 4 ay kaybetmek ne demektir? İkinci bir sebep de kadastro yanlış yapıyor. Yeniden tekrar ediliyor. İkinci bir zaman kaybı da bu...

Sayın Bakanımıza bu durumları bütçe müzakerelerinden önce arz etmekte memleket için fayda mülâhaza ettim. Sabrımızı tükettiğim için özür diler, hepimizi saygı ile selâmlarım.

BAŞKAN — Bakan konuşmak istiyor mu efendim?

DEVLET BAKANI NÂSİR ZEYTİNOĞLU — Hayır, efendim.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır. Gündemin son maddesine geçiyoruz.

6. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Göker Mehmet'in, pilotlar ve pilot olmıyan uçucular için ödenen uçuş tazminatına dair sorusuna Maliye Bakanı Kurdaş Kemal'in sözlü cevabı (6/8)*

BAŞKAN — Bakan Bey burada mı? Burada, soru sahibi? Burada. Soru önergelerini okuyoruz :

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

«5950 sayılı Uçuş tazminatı hakkındaki Kanunun birinci maddesinin (a) ve (b) fıkraları ile 3 ncu, 6 ncı ve 9 ncü maddelerinin tadili ve mezkûr kanuna 2 muvakkat madde eklenmesi hakkında 7345 sayılı ve 10 . 6 . 1959 tarihli» Kanunun pilotlar ve pilot olmıyan uçucular için ödenecek uçuş tazminatının ve bu suretle kanun tatbikatının anlaşılması bakımından aşağıdaki sorularımın sayın Maliye Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılması için sorudur :

1. — Pilotlara ve pilot olmıyan uçuculara, 7345 sayılı Kanun gereğince ödenmesi icabeden uçuş tazminatı, istihkak sahiplerinin almakta oldukları 7244 sayılı Kanun gereğince al-

dıkları maaş tutarı üzerinden hesabedilmekte midir?

2. — Kanunun açık hükmüne rağmen, uçucuların tazminatları 7244 sayılı Kanunun kabul ettiği yüzde nispetleri üzerinden ödenmemektedir. İleri sürülen, tefsiri mütalâaların mı ve hukuki sebepleri nelerdir?

3. — 7345 sayılı Kanunun meriyet tarihinden itibaren uçuş tazminatlarını 7244 sayılı Kanunla artan nispetlere göre almamış olan pilot ve pilot olmıyan uçucuların, noksan ödenen istihkaklarının telâfisi ne suretle yapılacak ve kanunun açık ibaresi karşısında bu tarihten sonra kanunun tatbikatı bakımından Bakanlığın takibedeceği usul ne olacaktır?

Sayın Bakanın sözlü olarak izahat vermesini saygı ile rica ederim.

Temsilciler Meclisi Üyesi
Mehmet Göker

BAŞKAN — Buyurun Maliye Bakanı.

MALİYE BAKANI KURDAŞ KEMAL —

Muhterem arkadaşlar, Mehmet Göker arkadaşımızın sorusu Hava ordumuzla alakalı gayet teknik ve ihtilâflı bir noktaya temas etmektedir. Evvelâ mevzuun mahiyetini arz edeyim. : Hava ordumuzda çalışanların yaş, mâruz kaldıkları hastalık ve diğer sebepler nazarı itibara alınarak muhtelif kanunlarla kendilerine zaman zaman hususi tazminatlar tanınmış. 1959 yılı bidayetinde, bu mealde olmak üzere Jet uçaklarında çalışan pilotlara da almakta oldukları maaş üzerinden % 100 nispetinde bir tazminat tanınmıştır. Buna mukabil, pervaneli uçaklarda çalışan pilotlara ise, bunlar daha az tehlikeye mâruz kalıyorlar mütalâasıyla, almakta oldukları maaşlarının % 50 si nispetinde bir tazminat tanınmıştır. Bu arada, düşük iktidar zamanında, İçel Milletvekili Yakup Karabulut tarafından pervaneli uçaklarda çalışan pilotlara verilen bu % 50 tazminatın % 80 e çıkarılması teklif edilmiş ve bu teklif encümenlerde pek kabule mazhar görülmemiş, bir tarafta kalmıştır. Bilâhara memnûr maaşlarına % 100 zam yapılırken, tazminatın da bu maaş üzerinden mi % 100, yoksa eski aylıkları üzerinden mi % 100 verilmesi gerektiği düşünülmüş, maaşlara zam yapıldığından, eski kanuna göre verilmekte olan tazminata zam gerekmediği, bunun için de çeşitli kanunlarla al-

makta oldukları maaş ve ücretlerinin tutarının nisfi üzerinden % 100 tazminat verilmesine devam edilmesi neticesine varılmıştır.

Bu suretle 7244 sayılı Kanunda tazminatın % 50 üzerinden verileceği derpiş edilmiş, yani eski miktar aynen muhafaza olunmuştur. 700 lira alan bir jet pilotu, 700 lirada tazminat alırken maaşlar bir misli artıp 1 400 liraya çıkınca ona senin bu % 100 tazminatın eski maaşının % 100 üdür, binaenaleyh 700 lira alacakmış denmiştir. Bu sırada sabık ve sâkit milletvekillerinden Yakup Karabulut, 10 . 6 . 1959 tarihinde gece yarısı, encümenen dahi geçmeden, Heyeti Umumiyede verilen bir taktir üzerine kabul edilen bir kanun teklifinde bulunmuştur. Bu kanun teklifi ile pervaneli uçaklarda çalışanların tazminatları % 80 olarak kabul edilmişti. Buna istinaden bu pilotlar, zamlı maaş üzerinden % 80 tazminat talebetmeye başlamışlardır. Halbuki jet uçaklarında çalışanlar daha büyük tehlikelere mâruzdurlar. Bunlara % 50 üzerinden tazminat verirken pervaneli uçaklarda çalışanlara daha fazla tazminat verilmesi doğru mudur? Bu iddia üzerine Maliye Bakanlığı durumu incelemiş ve bu şekildeki taleplerin 7244 sayılı Kanunun ruhuna aykırı olduğunu, esasen sonradan da pervaneli uçaklar için yeter bulunmadığını ifade ederek bunların da 7244 sayılı Kanundaki maaşlarının üzerinden tazminatlarının hesaplanmasını kabul etmiştir. Böylece jet uçaklarında çalışanlara yeni maaşlarının % 50 si, pervaneli uçaklarda çalışanlara maaşlarının % 40 ı nispetinde tazminat verilmesi kararlaştırarak, böylece bir teadül sağlanmıştır. Fakat, pervaneli uçaklarda çalışan pilotlar, bunun üzerine Danıştaya dâva açmışlar ve Danıştay, pervaneli uçaklarda çalışanlara 7244 sayılı Kanuna göre, bugünkü maaşlarının % 80 i nispetinde tazminat verilmesini yerinde görmüştür.

Durumu yüksek takdirlerinize arz ederim. Endişeyi mucip bir hal vardır ortada. Jet uçaklarında çalışan pilotlar bugün maaşlarının % 50 si nispetinde ve pervaneli uçaklarda çalışan pilotlar ise maaşlarının % 80 i nispetinde tazminat alıyorlar. Yani, 350 - 375 lira daha az tazminat alıyor. Gayet kritik bir vaziyet zannedirim kanun vâzının gayesi böyle bir tezat yaratmak değil bir teadül sağlamaktır. Bu sebeple kanunun tefsiri için Yüksek Heyetinize

müracaatte bulunacağız. Her iki sınıf arasında bir teadül sağlamaya çalışıyoruz. Bunun için yeni bir kanun getirmek yerine tefsir yoluna gitmeyi derpiş ediyoruz. Jet pilotları hakikaten daha çok yıpranmalarına rağmen daha az tazminat almaktadırlar. Bu husustaki tefsiri bugün, yarın Huzurunuzda getireceğiz.

BAŞKAN — Mehmet Göker.

GÖKER MEHMET — Muhterem arkadaşlar, sayın Maliye Vekilimiz verdiği izahatla hâdiseyi sarîh olarak teşrih ettiler. Burada pilot ve pilot olmıyan uçuşlar için kanun vâzı şu veya bu gerekçeyle 7345 sayılı Kanunu kabul etmiş ve bu kanunda pilot ve pilot olmıyan uçuşlar için % 80, % 60 ve % 50 olmak üzere üç grup tazminat kabul etmiştir. 7345 sayılı Kanunun ikinci maddesi «5950 sayılı Kanuna aşağıdaki muvakkat madde eklenmiştir» der. Bu muvakkat maddeye göre kanunun neşri tarihinde pilot ve pilot olmıyan uçucuların aldıkları maaşın tam nispet üzerinden nesap yapılacaktır. Kaldı ki, Bakan beyin bahsettiği 7345 sayılı Kanun, maaş nispetlerinin artırılmasına dair bir kanundur. Hukuk prensiplerine göre, hepinizin bildiği gibi, hususi kanunda sarahat olmıyan hallerde umumî kanuna müracaat etmek bir zarurettir. Bakan beyin bahsettikleri gibi biz işin tefsiri bir mahiyet olmadığına ve hususi kanun olan 7345 sayılı Kanun 7244 sayılı Kanundan sonra çıkmış olmasından dolayı ve bu kanunun geçici 4 neü maddesinde açıkça, şimdi almakta oldukları maaş üzerinden dendiğine göre, bu 7345 sayılı Kanunun kabul ettiği esaslar dairesinde, pervaneli ve pervaneli olmıyan uçaklarda çalışanların, kararlaştırılan nispetler üzerinden tazminat almaları gerekeceğinden, bu kanundan faydalanmak istiyen bir kısım pilot ve pilot olmıyan uçucular Danıştaya başvurmuşlar ve bunun sonucunda, Maliye Bakanlığının 10 Haziran tarihli tamiminin iptaline karar verilmiş, pilot ve pilot olmıyan uçucular arasında iki ayrı durum hâsıl olmuştur. Bir kısım subaylar dâvayı kazandıkları için 7345 sayılı Kanun gereğince maaşlarının % 50 - 60 ı üzerinden tazminatla bordroya dâhil edilmişlerdir. 7345 sayılı Kanun, maaşların % 80, % 60 ı ve % 50 si üzerinden pilotlara tazminat verileceğini kabul etmişti. Fakat maaşları yapılan zamlan sonra pervaneli uçaklar pilotları bunu aynen almakla beraber jet pilot-

larının tazminatları % 80 nin % 40, % 60 m % 30, 50 nin ise % 25 üzerinden ödenmiştir. Binaenaleyh sayın Hükümetimizden istirhamım, bu uçucuların, uçuşu olmayan veya sair havacı hizmetlilerin bu kanun şümülüne alınarak adaletsizliğin bir an evvel giderilmesidir.

BAŞKAN — Maliye Vekili söz istiyor mu ...

KURDAŞ KEMAL (Maliye Vekili) — Evet...

BAŞKAN — Buyurun...

MALİYE VEKİLİ KEMAL KURDAŞ —

Efendim, böyle teknik ve derin bir mevzu için vaktinizi tekrar aldığımdan dolayı özür dilerim. Bunun aslı şu; bir pervaneli uçakta çalışan bir yarbay 1 250 lira maaşlı, kendisi bunun % 80 i olan 1 000 lirayı alsın, deniyor. Gene bir yarbay, jet uçaklarında çalışıyor. Bunun yarısını almaktadır. Buradaki adaletsizlik açıktır. Bütçemizi zorlayıp jetlerde çalışan subaylarımızın vaziyetini daha da iyileştirmek, mağduriyetlerini telâfi etmek mümkündür. Fakat bu, bütçemizin bugünkü takatine büyük bir yük daha ilâve edecektir. Burada en sarîh, en kolay hal çaresi bir tefsir kararı ile kanunu hakikî hüviyetine irca etmektir.

BAŞKAN — Mehmet Göker.

GÖKER MEHMET — Efendim, 7345 sayılı Kanunun sarahati karşısında Sayın Maliye Bakanımızın, durumları ayrı bir kanunla tanzim edilmiş ve ayrı bir statüye tâbi olan jet pilotlarının durumunu nazarı itibara alarak jet uçak-

larında çalışanlara % 50 ödiyerek daha fazla ödenmesini fazla görmeleri hukuki olmaktan uzaktır. 7345 sayılı Kanunla artık bu kabul edilmiştir. Sonradan, tazminat ve maaşlar % yüze iblâğ edilince yüzde nispetlerin tatbik şekli neticesinde pervaneli pilotlarla jet pilotları arasında adaletsiz bir durum doğmuştur. Ayrı bir kanun yapılabilir. Sonra, pilotlar arasında jet pilotları, pervaneli pilotlar, diye bir ayrılık kabul etmek doğru değildir. Jet pilotlarının daha gayrimüsaıt havada çalıştıkları ileri sürülüyor ve bunların pervaneli pilotlardan daha çok yıprandıkları söyleniyor. Fakat pervaneli pilotlar da aynı tehlikelere mâruzdurlar. Jet uçakları bugün daha mütekâmil bir duruma gelmişlerdir. Halbuki, pervaneli uçaklar ise tekniğin son gelişmelerine göre onlar kadar mütekâmil hale gelmemişlerdir. Binaenaleyh, daha âdil bir şekil bulmak gerekir.

BAŞKAN — Maliye Bakanı tekrar söz istiyor mu efendim?

MALİYE BAKANI KURDAŞ KEMAL — Hayır efendim.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır, efendim.

Gündemde başka madde kalmadığından, 1 Şubat 1961 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere Oturumu kapatıyorum, efendim.

Kapanma saati : 17

6. — SUNUKLAR VE TELGRAFLAR

1. — Adana Şoför ve Otomobilci Esnafı Kongre Başkanı Suat Vaner'in, kongrenin saygılarını bildiren telgrafı,

2. — Karabük Demir-Çelik İşletmesi Ağır Sanayi İşletmesi Sendika Reisi Ahmet Çehrelî-

nin Anayasa Komisyonunda kabul edilen grev hakkı dolayısıyla şükranlarını bildiren telgrafı

3. — İnşaat Mütâahhitleri Birliği adına Başkan Muzaffer Demirbulak'ın, Kars Demiryolunun 1961 faaliyet programına alınması dolayısıyla minnet duygularını bildiren telgrafı